

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Europese Commissie
Commissaris voor Onderwijs, Cultuur, Jeugd en Sport
De heer T. Navracsics
Wetstraat 200
1049 BRUSSEL
België

Internationaal Beleid
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1228954

Uw brief van
19 mei 2017

Bijlagen
1

Datum 25 augustus 2017

Betreft Nederlandse reactie consultatie sociale inclusie en gedeelde EU waarden

Geachte heer Navracsics,

Met deze brief reageer ik, namens het Nederlandse kabinet, op de consultatie over uw voornemen om een raadsaanbeveling voor te bereiden over het bevorderen van sociale inclusie en gedeelde EU waarden via formeel en informeel leren.

Ik wil u bedanken voor de geboden mogelijkheid om onze opvattingen met u te delen. Het Nederlandse kabinet heeft ervoor gekozen dit niet te doen via de online questionnaire, maar in het bijgaande position paper. Dit begint met de algemene visie van Nederland op deze thematiek (deel A), gevolgd door de beantwoording van uw specifieke vragen (deel B).

Fundamentele waarden, de beginselen van de democratische rechtsstaat en sociale inclusie zijn belangrijke thema's. Het Nederlandse kabinet heeft recent extra maatregelen in gang gezet ter versterking van de rol van het onderwijs in burgerschapsvorming en het vergroten van kansengelijkheid in het onderwijs. Nederland verwelkomt politieke initiatieven vanuit de EU die bijdragen aan de continuering van aandacht voor genoemde thema's in nationaal beleid, aan de uitwisseling van ervaringen tussen lidstaten en onderwijsinstellingen en aan het verstevigen van de kennisbasis over effectieve instrumenten. Europese samenwerking en uitwisseling via het strategische kader Onderwijs en Opleiding 2020 en het Erasmus+ programma, als ook Europees onderzoek, moeten dan ook gecontinueerd worden.

Een raadsaanbeveling achten wij echter een relatief zwaar instrument met beperkte meerwaarde ten opzichte van de hierover recent al door de Raad van Ministers gemaakte afspraken en de door lidstaten sindsdien concreet gezette stappen. De in het consultatiedocument omschreven mogelijke inhoudelijke doelstellingen staan daarnaast op gespannen voet met het subsidiariteitsbeginsel op onderwijsterrein zoals vastgelegd in artikel 165 van het EU Verdrag.

Het stimuleren van democratisch en sociaal burgerschap en gedeelde waarden enerzijds, en sociale inclusie/kansengelijkheid anderzijds vormen ook uiteenlopende problematieken, waarop vele factoren van invloed zijn, die zich

moeilijk in één initiatief zullen laten vatten. De uitgangssituatie zal per lidstaat sterk verschillen en ook per onderwijssector, waardoor per sector gedifferentieerd nationaal beleid gewenst is. Deze grote diversiteit en daarmee gepaard gaande uiteenlopende nationale beleidsbehoeften kunnen niet adequaat door een dergelijke aanbeveling worden geadresseerd.

Onze referentie
1228954

Tenslotte, op dit terrein wordt ook in andere internationale organisaties al de nodige voortgang geboekt. De mogelijkheden voor synergie daarmee zouden verder moeten worden geëxploreerd.

Wij zien met belangstelling uit naar de resultaten van de consultatie en uw conclusies daaruit.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker